

Stanisława Hoczyk-Siwkowa

Szczebrzeszyn, woj. zamojskie. Stanowisko 2

Informator Archeologiczny : badania 19, 198-199

1985

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Wykop badawczy o długości 60 m i szerokości 2 m, usytuowany wzdłuż linii N-S, przecinał wszystkie relikty, a także na znacznej długości tereny poza wałem wewnętrznym, bowiem planowana jest tu lokalizacja Miejskiego Domu Kultury.

W wyniku prac badawczych odkryto przed wałem zewnętrznym, niewidoczną na powierzchni, fosę o szerokości 8 m i głębokości 1 m. Ponadto stwierdzono, iż wał zewnętrzny miał konstrukcję gliniasto-kamienistą, przy czym glina, z której go usypano, pochodziła z wykopu pod fosą wewnętrzną. Świadczy o tym kierunek usypywania poszczególnych warstw, od fosy wewnętrznej w stronę fosy zewnętrznej. Wał nie posiadał żadnej konstrukcji drewnianej, za czym przemawia zupełny brak smug po zbutwiałym drewnie, jak i śladów spaleniemy.

Fosa wewnętrzna, widoczna w terenie, ma szerokość 8 m, podobnie jak i fosa zewnętrzna, a głębokość 2 m. Charakterystycznym jest fakt, iż zarówno wał, jak i obie fosy mają taką samą szerokość, tj. 8 m, co wyraźnie wskazuje, iż powstały w tym samym czasie.

Materiał archeologiczny, pochodzący z wypełnienia fos i wnętrza wału jest jednak bardzo późny, bo pochodzący z XVI w. Jedyny materiał średniowieczny, pochodzi z warstwy pierwotnej próchnicy, na której posadowiony jest wał.

Tak późne materiały nie pozwalają łączyć relikwów obwałowań z okresem średniowiecza. Nasuwa się wniosek, iż pozostałości umocnień średniowiecznych szukać należy bardziej na północ, w kierunku centrum miasta.

Materiały znajdują się w Wojewódzkim Ośrodku Badań i Dokumentacji Zabytków w Katowicach.

STANIN
woj. siedleckie
Dwór

PP Pracownia Konserwacji Zabytków
Pracownia Archeologiczno-Konserwatorska
Oddział w Lublinie

Badania prowadził mgr Jerzy Cichomski. Finansował WKZ w Siedlcach. Pierwszy sezon badań. Dwór obronny /z XVI w./.

Potrzeba przeprowadzenia prac archeologicznych wynika z trakcie wcześniejszych badań architektonicznych. Złożono dwa wykopy sondażowe, w których odnaleziono mury starszej budowli, częściowo wykorzystane jako fundamenty XVI-wiecznego dworu. Była to kwadratowa wieża mieszkalno-obronna o wymiarach 9 x 9 m /wnętrze 5 x 5 m/. Nie uzyskano żadnych materiałów świadczących o jej chronologii. Następny etap budowy datowany jest na przełom XV i XVI w.

Materiały po opracowaniu zostaną przekazane inwestorowi.

Badania prawdopodobnie nie będą kontynuowane.

SOBOTA, gm. Bielawy
woj. skierniewickie
Stanowisko 1

patrz
późne średniowiecze

STRZELNO
woj. bydgoskie
Stanowisko 1

patrz
późne średniowiecze

SULEJÓW-PODKLASZTORZE, gm. Salejów
woj. piotrkowskie
Stanowisko 1

patrz
późne średniowiecze

SZCZEBRZESZYN
woj. zamojskie
Stanowisko 2

Uniwersytet im. Marii Curie-Skłodowskiej
w Lublinie
Katedra Archeologii

Badania prowadziła dr Stanisława Hoczyk-Siwkova. Finansował WKZ w Zamościu. Trzeci sezon badań. Cerkiew ulicka /XIV-XVIII w./.

Zadania badawcze były następujące:

- a/ ustalenie przebiegu muru fundamentowego absydy prezbiterialnej na odcinkach jeszcze nie odkrytych /wykopy VIII i IX/,
- b/ ustalenie wewnętrznego podziału korpusu nawowego /wykop X/,
- c/ sprawdzenie przebiegu murów "przedsiönka" w miejscu styku z fasadą zachodnią kościoła /wykopy XI i XII/,
- d/ określenie wialkości i położenia krypt w obrębie nawy /wykopy XIII i XIV/.

Łącznie przebadano powierzchnię 60,5 m², w bardzo trudnych warunkach eksploracyjnych. W obrębie nawy świątyni odkryto dwie połączone ze sobą niewielkim korytarzykiem krypty: południową i północną. Są one usytuowane równolegle do ścian bocznych. Lepiej zachowana jest komora północna, wypełniona częściowo współczesnym zasypiskiem, w którym stwierdzono pojedyncze kości ludzkie ze zniszczonych pochówków. Do komory południowej prowadzą schodki odkryte przy głównym wejściu do budynku. Podczas budowy krypty w XVIII w. /?/ zniszczone zostały fundamenty dawniejszych murów. Zachowały się tylko ich fragmenty przy ścianie północnej kościoła, w miejscu, gdzie nie sięgało sklepienie krypty. Dochodzą one prostopadnie do fundamentu obecnego budynku. Wzniesione zostały z łamanego kamienia wapiennego na zaprawie wapiennej, podobnie jak krypty i pozostałe partie fundamentów. Jeden z nich stanowi przedłużenie zachodniego skrzydła absydy bocznej znajdującej się przy północnej ścianie budynku. Pozwala to łączyć je z II fazą budowlaną świątyni, przypadającą na okres renesansu.

Przed budynkiem, w miejscu styku odkrytego dawniej tzw. "przedstonka" z fasadą zachodnią świątyni, stwierdzono po obu jego stronach fundamenty dwóch utwierdzonych wież, z których "północna" wzniesiona była na planie 1/4 owalu, a południowa miała kształt 1/4 oktagonu.

Ze względu na zagrożenie prac w przeliterium /częściowo zerwany strop/ eksplorację przeprowadzono tylko w jego części zachodniej, bliżej arkady tępczowej. Odkryto tutaj dalsze odcinki absydy prezbiterialnej.

Badania tegoroczne potwierdziły wcześniejsze przypuszczenia o kilkakrotnej przebudowie świątyni, której początki sięgają najpóźniej XIV w.

Prace będą kontynuowane.

SZESTNO, gm. Mragowo
woj. olsztyńskie
Zamek

Polska Akademia Nauk
Instytut Historii Kultury Materialnej
Zakład Archeologii Polskiej Środkowej
w Łodzi

Badania prowadził mgr Magdalena Blomberg, dr Mariusz Głosek /kierownik - autor sprawozdania/ i dr Zdzisław Wawrzonowski. Finansował WKZ w Olsztynie. Pierwszy sezon badań, Zamek.

Celem badań jest odtworzenie rzutu obiektu, wraz z wewnętrzną zabudową, rozwarstwienie chronologiczne, a także uchwycenie ewentualnego, starszego osadnictwa na tym miejscu.

Badania archeologiczno-architektoniczne zamku miały w głównej mierze przygotować teren do dalszych prac. Spowodowane to było zalaniem znacznej grubości warstwy gruzu na domniemanym dziedzińcu obiektu. Gruz ten jest efektem prac, jakie przeprowadzono na zamku w latach 70-tych XX w.

Uchwyceno w całości mur obwodowy dziedzińca od strony wschodniej, częściowo zaś od strony południowej i zachodniej. Odkryto także i częściowo odsłonięto przełot bramny, który znajdował się przy murze zachodnim dziedzińca.

W trakcie odgruzowywania, odsłonięto resztki zabudowy dziedzińca w jego wschodniej części. W górnym poziomie zachowały się resztki 3 przybudówek, których chronologię można określić od XVII po XX w.

Z materiału ruchomego, w silnie przemieszanym gruzie znaleziono i monetę Zygmunta Starego, liczne kafle, ułamki naczyń glinianych i fajansowych, a także izolator elektryczny wysokiego napięcia. Materiał ten można datować w szerokim przedziale chronologicznym, od XV po XX w.

Badania będą kontynuowane.

BYPNIEWO
woj. ostrołęckie

patrz
wczesne średniowiecze

SWIDWIN-Stare Miasto
woj. kozłubiński

patrz
późne średniowiecze

TARNÓW
Góra Św. Marcina

patrz
późne średniowiecze

WARSZAWA-CYTADELA
Fort Kaponiera

PP Pracownie Konserwacji Zabytków
Pracownia Badań Fortyfikacji Nowożytnych
Oddział Konserwacji Architektury
Monumentalnej
w Warszawie

Badania prowadził mgr Zdzisław Skrok na zlecenie Wojtkowego Rejonowego Zarządu Kwaterunkowo-Budowlanego. Finansował Konserwator Zabytków m. st. Warszawy. Pierwszy sezon badań, Fort obronny w systemie Cytadeli Warszawskiej /pol. XIX w./.